

ROLA UCZELNI WYŻSZYCH W ROZWOJU REGIONU NA PRZYKŁADZIE WYDZIAŁU ZARZĄDZANIA POLITECHNIKI CZĘSTOCHOWSKIEJ. PERSPEKTYWA 20 LAT DOŚWIADCZEŃ

<https://doi.org/10.33141/po.2017.08.10>

Przegląd Organizacji, Nr 8 (931), 2017, ss. 61-67

www.przegladorganizacji.pl

©Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK)

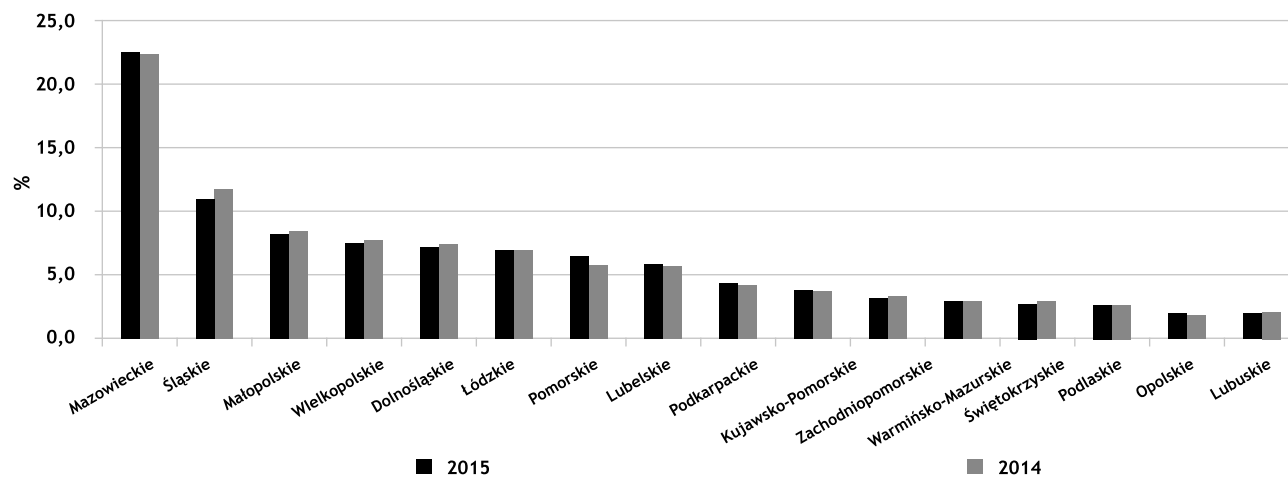
Dorota Jelonek
Agata Mesjasz-Lech

Wprowadzenie

Działalność szkół wyższych rozpatruje się często w kontekście ich oddziaływania na otoczenie. Stanowią one ważny element regionu, świadczący o jego konkurencyjności i nowoczesności. Regiony uznaje się za kluczowe źródła procesów innowacyjnych (Świadek, 2014, s. 114), gdyż to uczelnie wyższe dostarczają potencjału innowacyjnego, zapewniając wysoko wykwalifikowaną kadrę, ponosząc finansowe i społeczne nakłady na badania i rozwój. Pamiętać należy bowiem, że poziom wykształcenia jest wysoko i pozytywnie skorelowany ze zdolnością do przyswajania nowości, a najważniejszym zasobem personelu realizującego działania B+R jest wiedza (Szajt, 2010, s. 91–96). Edukacyjna rola uczelni wyższych przekłada się na wzrost wykształcenia ludności. Poziomem wykształcenia mierzony jest kapitał intelektualny, który uważa się za determinantę rozwoju regionu (Adamczuk, 2015, s. 195; Piotrowska-Piątek, 2014, s. 37; Sałański, 2009, s. 161) i jego konkurencyjności (Flejterski, 2011, s. 15). Liczba uniwersytetów, liczba nauczycieli akademickich oraz liczba absolwentów szkół wyższych traktowane są jako mierniki kapitału intelektualnego

(Nitkiewicz, Pachura, Reid, 2014, p. 249), a przepływ wiedzy jako kluczowy czynnik świadczący o znaczeniu regionu (Pachura, 2013, p. 116). Realizując swoje zadania, wynikające z ustawy prawo o szkolnictwie wyższym, uczelnie wyższe muszą jednak uwzględniać ciągłe zmiany warunków funkcjonowania i potrzeb społeczeństwa (Witek, 2011, s. 27). Uczelnie wpływają bowiem na rozwój regionu również pośrednio jako element marketingu terytorialnego, będącego aktualnie podstawą rozwoju regionu (Szwajca, 2003).

Realizując swoją misję i strategię w kluczowych obszarach: kształcenie, badania naukowe, zasoby ludzkie, infrastruktura, finanse, zarządzanie i marketing, również Wydział Zarządzania PCz oddziałuje na otoczenie wieloaspektowo. Oddziaływanie to przekłada się na rozwój całego regionu, w którym Politechnika Częstochowska, jako największa uczelnia w regionie, kształtuje jego zaplecze ekonomiczne, społeczne i polityczne. Za cel artykułu przyjęto identyfikację działań, poprzez które Wydział oddziałuje na otoczenie. Szczególną uwagę zwrócono na otoczenie bliższe.

Rys. 1. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki ogółem
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Kapitał intelektualny jako zasób regionu. Wybrane statystyki

Z punktu widzenia kapitału intelektualnego ważne jest określenie tendencji w zakresie jego rozwoju w Polsce. W związku z tym dokonano analizy danych statystycznych dotyczących:

- stanu zasobów ludzkich dla nauki i techniki w Polsce według województw,
- stanu zatrudnienia przy pracach badawczo-rozwojowych w szkolnictwie wyższym w Polsce według województw.

Analizując dane statystyczne dotyczące zasobów ludzkich, stwierdzić można, że wiodącymi województwami w tym zakresie są mazowieckie i śląskie. Na rysunkach 1–4 przedstawiono strukturę zasobów ludzkich według województw.

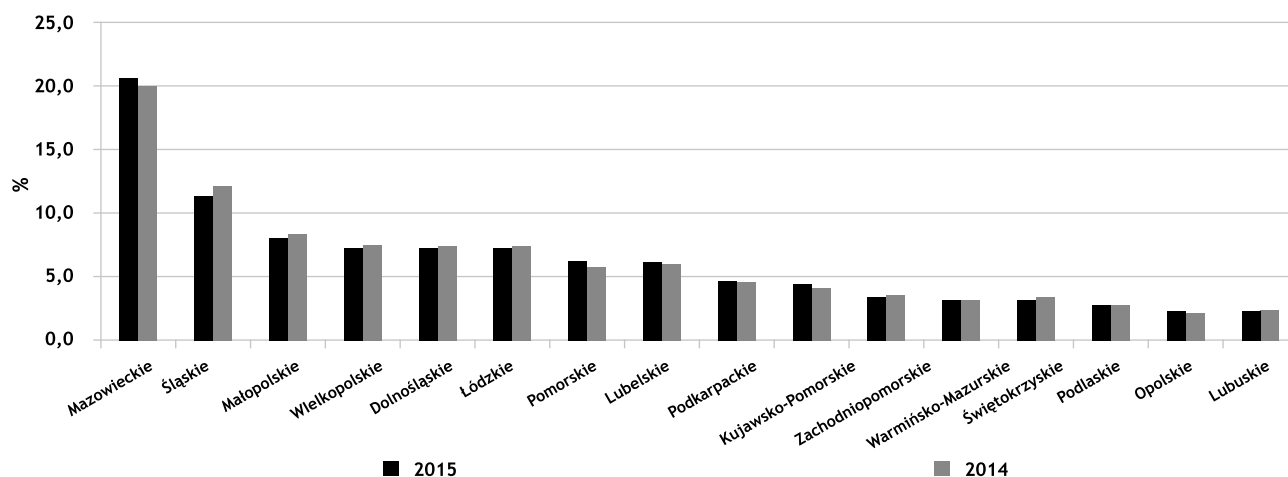
Zasoby ludzkie dla nauki i techniki stanowi grupa osób pracujących w sferze nauki i techniki bez względu na wykształcenie oraz wykonywany zawód. Zasoby województw mazowieckiego i śląskiego stanowią ponad 32% zasobów w Polsce. Województwa te są nie tylko

dużymi ośrodkami akademickimi, ale również przemysłowymi. Z tego względu rynek pracy tych województw jest atrakcyjny dla osób, przede wszystkim z wyższym wykształceniem, w tym absolwentów miejscowych uczelni.

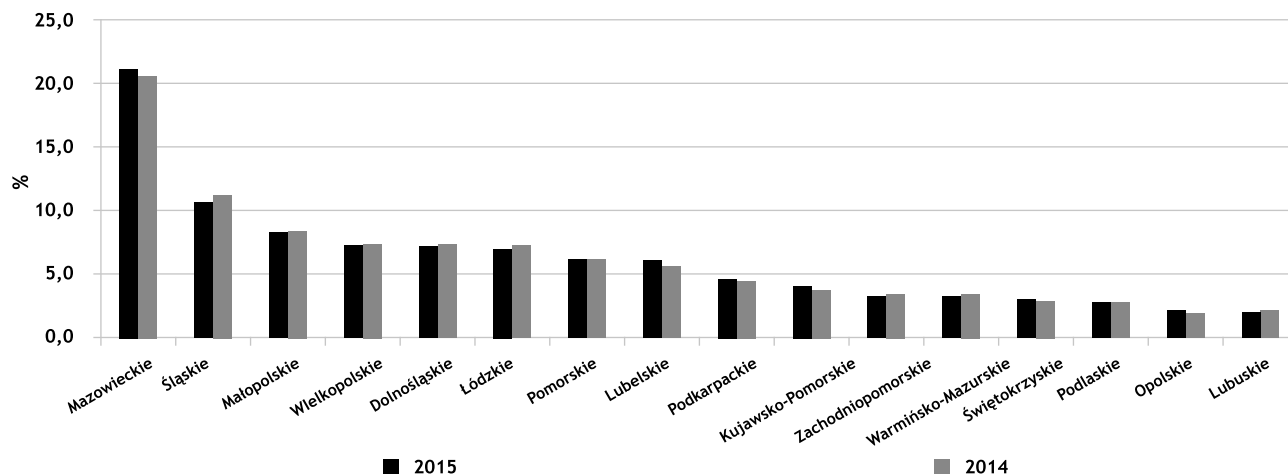
Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki stanowi grupa osób z wykształceniem wyższym, pracujących w zawodzie specjalisty i technika lub innego personelu średniego. Również pod względem tych zasobów dominującą rolę pełnią województwa mazowieckie i śląskie, które skupiają ponad 33% zasobów Polski.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie obejmują osoby posiadające wykształcenie wyższe, bez względu na wykonywany zawód. Ponad 31% tych zasobów jest aktywnych zawodowo w województwach mazowieckim i śląskim. W 2015 roku 93,8% zasobów w województwie mazowieckim stanowiło rdzeń zasobów dla nauki i techniki, w województwie śląskim odsetek ten wynosił 97,3%.

Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód stanowią osoby będące specjalistami i technikami lub innymi pracownikami personelu

Rys. 2. Rdzeń zasobów ludzkich dla nauki i techniki
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Rys. 3. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na wykształcenie
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

średniego w sferze nauki i techniki. Największy odsetek aktywnych zawodowo specjalistów i techników w omawianej sferze występuje w województwie mazowieckim i śląskim, przy czym w województwach tych odpowiednio 100% i 89,2% zasobów dla nauki i techniki wyróżnionych ze względu na zawód posiada wykształcenie wyższe.

Nadmienić należy, że województwa mazowieckie i śląskie są dominujące również pod względem liczby zatrudnionych osób z wykształceniem wyższym bez względu na rodzaj wykonywanego zawodu i sferę zatrudnienia. Odsetek osób aktywnych zawodowo z wykształceniem wyższym w tych województwach w roku 2016 wyniósł odpowiednio 19,31% i 11,43%.

Na tak wysokie zatrudnienie osób z wykształceniem wyższym składa się między innymi liczba osób zatrudnionych przy pracach badawczo-rozwojowych w sektorze szkolnictwa wyższego. W tabeli 1 przedstawiono udział liczby osób zatrudnionych przy pracach badawczo-rozwojowych w sektorze szkolnictwa wyższego w ogólnej liczbie zatrudnionych przy prowadzeniu badań badawczo-rozwojowych.

W większości województw ponad 50% osób realizujących prace badawczo-rozwojowe zatrudnionych jest w sektorze szkolnictwa wyższego. W województwach wysoko uprzemysłowionych odsetek ten jest niższy niż w pozostałych ze względu na funkcjonowanie w tych województwach innych jednostek badawczych niż szkoły wyższe. Niemniej szkolnictwo wyższe jest podstawowym miejscem prowadzenia prac badawczo-rozwojowych, można zatem twierdzić o jego znaczącej roli w rozwoju konkurencyjności i innowacyjności regionu.

20 lat Wydziału Zarządzania na rynku usług edukacyjnych

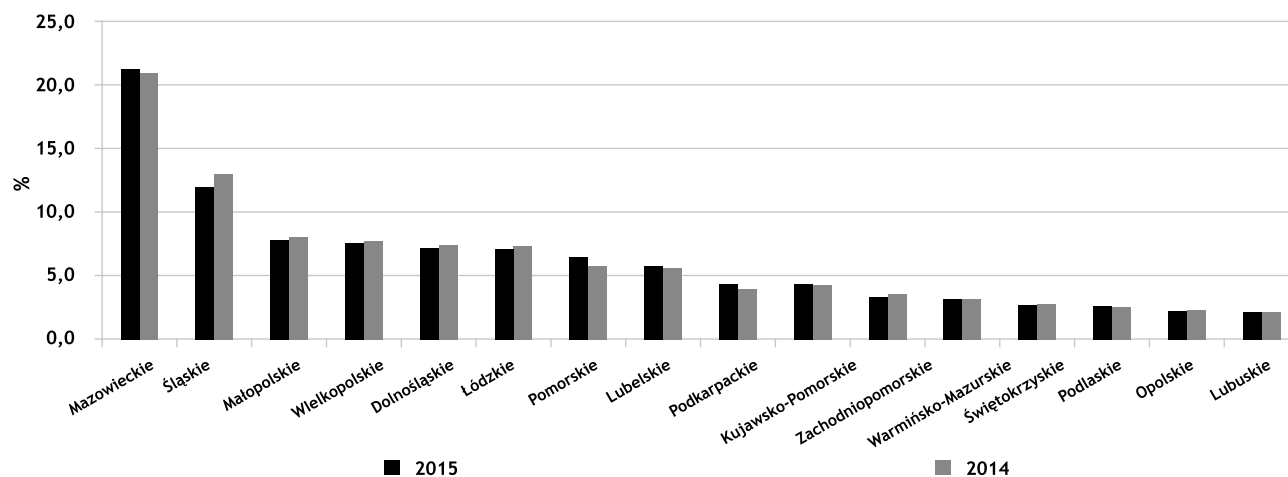
Wydział Zarządzania jest największym wydziałem Politechniki Częstochowskiej. Liczba studentów Wydziału stanowi ponad 42% liczby wszystkich studentów Politechniki. Przez dwa pierwsze lata swojego funk-

cjonowania Wydział Zarządzania oferował kształcenie jedynie na kierunku zarządzanie i marketing. W 1999 roku uruchomiono kierunek zarządzanie i inżynieria produkcji, będący wówczas jedynym kierunkiem inżynierskim na wydziale kształcącym w dziedzinie nauk ekonomicznych. W 2002 roku wprowadzono kolejne kierunki: informatyka i ekonometria oraz wychowanie fizyczne. Kształcenie w zakresie nauk o kulturze fizycznej było odpowiedzią na potrzeby rynku regionalnego, na którym brakowało jednostek oferujących studia wyższe na tym obszarze. Odpowiadając na zapotrzebowanie regionalnych pracodawców, w kolejnych latach uruchomiono kierunki: filologia, logistyka, zdrowie publiczne, bezpieczeństwo i higiena pracy, finanse i rachunkowość, menedżer żywności, gospodarka przestrzenna, turystyka i rekreacja, a także studia w języku angielskim: management, logistics oraz management and production engineering. Ponadto w roku 2012 Wydział Zarządzania uruchomił studia doktoranckie, które od roku akademickiego 2017/2018 prowadzone będą również w języku angielskim.

Obecnie na Wydziale pracuje ponad 230 pracowników naukowo-dydaktycznych, z czego aż 96% zatrudnionych jest przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych w ramach stosunku pracy. Tym samym 20 lat funkcjonowania Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej na rynku usług edukacyjnych przekłada się na rozwój regionu częstochowskiego poprzez kształtowanie otoczenia zarówno bliskiego, jak i dalszego. Koncentrując się jednak na rozwoju regionu, należy zwrócić uwagę przede wszystkim na siłę oddziaływania Wydziału na jego mikrootoczenie.

Oddziaływanie Wydziału Zarządzania na konkurencyjne uczelnie w regionie

Wydział Zarządzania, dysponując wysoko wykwalifikowaną kadrą w różnych dziedzinach nauki, wspiera kadrę dydaktyczną innych uczelni funkcjonujących w regionie. Pracownicy Wydziału Zarządzania

Rys. 4. Zasoby ludzkie dla nauki i techniki wyróżnione ze względu na zawód
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tab. 1. Udział liczby osób zatrudnionych przy pracach badawczo-rozwojowych w sektorze szkolnictwa wyższego w ogólnej liczbie zatrudnionych przy prowadzeniu badań badawczo-rozwojowych

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Dolnośląskie	81,85%	82,34%	80,77%	79,89%	78,31%	77,76%	-	67,87%	64,38%	60,72%	61,24%
Kujawsko-Pomorskie	84,16%	81,72%	86,15%	82,09%	-	-	-	74,41%	77,51%	76,66%	72,25%
Lubelskie	81,96%	80,40%	80,76%	81,46%	83,64%	78,31%	77,56%	78,68%	76,93%	77,12%	74,65%
Lubuskie	-	-	87,08%	-	-	-	0,00%	81,48%	80,36%	81,34%	72,12%
Łódzkie	68,39%	68,88%	69,78%	74,80%	76,47%	74,37%	68,75%	69,81%	63,71%	64,21%	61,45%
Małopolskie	77,67%	74,44%	73,33%	74,90%	73,04%	71,89%	70,89%	61,59%	59,21%	60,67%	56,08%
Mazowieckie	38,94%	39,57%	39,16%	39,37%	38,52%	36,54%	35,87%	35,41%	33,02%	31,81%	32,06%
Opolskie	-	-	81,82%	-	81,03%	-	-	68,79%	68,29%	70,87%	66,03%
Podkarpackie	59,09%	59,50%	62,66%	60,71%	59,76%	37,72%	34,55%	33,08%	33,90%	29,01%	31,82%
Podlaskie	94,47%	93,69%	91,90%	91,70%	91,74%	89,54%	-	83,15%	79,77%	80,36%	77,09%
Pomorskie	74,78%	71,36%	72,00%	74,86%	74,50%	72,42%	65,74%	60,96%	59,65%	57,84%	53,22%
Śląskie	71,96%	71,13%	72,44%	70,62%	64,63%	63,08%	58,69%	58,32%	54,18%	53,52%	52,00%
Świętokrzyskie	88,95%	82,98%	84,59%	84,41%	81,66%	-	-	42,08%	66,04%	68,36%	59,16%
Warmińsko-Mazurskie	83,80%	86,29%	77,79%	-	-	-	-	77,10%	76,93%	75,70%	70,58%
Wielkopolskie	79,68%	76,76%	75,53%	74,93%	75,96%	75,79%	73,15%	68,50%	69,68%	67,31%	62,90%
Zachodniopomorskie	97,11%	83,26%	81,47%	88,53%	-	-	-	89,22%	89,76%	88,00%	85,82%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

posiadają stopnie i tytuły naukowe w 6 dyscyplinach naukowych w dziedzinie nauk społecznych, 3 dyscyplinach w dziedzinie nauk społecznych oraz po jednej dyscyplinie w dziedzinie nauk humanistycznych, w dziedzinie nauk medycznych, w dziedzinie nauk o kulturze fizycznej, w dziedzinie nauk o Ziemi i dziedzinie nauk plastycznych. Ponadto posiadając pełne prawa akademickie w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie nauki o zarządzaniu, Wydział Zarządzania prowadzi postępowania doktorskie i habilitacyjne pracowników innych uczelni, przyczyniając się nie tylko do ich rozwoju naukowego, ale także wspierając potencjał naukowy całego regionu.

Oddziaływanie Wydziału Zarządzania na przedsiębiorców

Działalność Wydziału Zarządzania nie pozostaje bez wpływu na środowisko przedsiębiorców. We współpracy z przedstawicielami lokalnych pracodawców Wydział kształtuje rynek pracy, przyczyniając się do równowagi na rynku pracy. Do działań w tym zakresie zaliczyć można:

- Powołanie Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu, działającej przy Wydziale Zarządzania i zrzeszającej

liderów biznesu, praktyków – przedsiębiorców i menedżerów z regionu. Celem Rady Doradczej Przedstawicieli Biznesu jest opiniowanie nowych kierunków studiów i specjalności, zgodnie z aktualnymi wymaganiami i oczekiwaniami rynku pracy.

- Współpraca ze Stowarzyszeniem Menedżerów Jakości i Produkcji, którego podstawowym celem jest wspieranie badań naukowych, realizacji projektów, upowszechnienie i promowanie innowacyjnych rozwiązań z obszaru inżynierii produkcji.
 - Założenie Integracyjnego Centrum Rozwoju w Zarządzaniu (Integrative Centre of Management Development – ICMD), w skład którego wchodzi europejskie jednostki naukowe zainteresowane zarządzaniem, innowacjami i przedsiębiorczością w kontekście internacjonalizacji przedsiębiorstw i zacieśniania granic między nauką a biznesem.
 - Oferowanie przedsiębiorcom studiów podyplomowych, zgodnych z aktualnymi potrzebami rynku.
 - Zapraszanie przedsiębiorców do udziału w konferencjach naukowych tematycznie związanych z obszarem ich działań biznesowych, aby mogli poszerzyć swoją wiedzę.
- Współpraca uczelni wyższych ze środowiskiem biznesowym jest pożądana, ponieważ niski stopień in-

nowacyjności polskich przedsiębiorstw wskazuje na jej niewysoki poziom (Róžański, 2013, s. 3).

Oddziaływanie Wydziału Zarządzania na instytucje

Wydział Zarządzania współpracuje również z różnymi instytucjami oraz jednostkami administracji publicznej. Wydział wraz z Biurem Inżyniera Miejskiego Urzędu Miasta Częstochowy był współorganizatorem Forum Naukowego poświęconego bieżącym problemom zarządzania zrównoważoną gospodarką energetyczną. Celem Forum było nie tylko rozpowszechnienie najnowszych badań w obszarze gospodarki energetycznej kraju, ale również dyskusja na temat bieżących problemów związanych z efektywnością energetyczną i bezpieczeństwem energetycznym oraz poszukiwanie możliwości wpływania uczelni wyższych na stabilność i rozwój rynku energii.

Pracownicy Wydziału Zarządzania często pełnią rolę ekspertów, biorąc udział w pracach zespołów opracowujących wytyczne w zakresie funkcjonowania różnych instytucji i rynków. Wynikiem współpracy z Ministerstwem Zdrowia było opublikowanie raportu „Finansowanie ochrony zdrowia w Polsce – Zielona Księga”, w opracowaniu którego czynnie uczestniczyli pracownicy Wydziału jako eksperci krajowi.

Pracownicy Wydziału wspierają swoją wiedzą i doświadczeniem liczne organizacje, stowarzyszenia i towarzystwa, w tym naukowe, np. PAN, PTE, TNOiK, PTI, NTiE, Eurasia Business and Economics Society, International Institute of Social Economic Sciences, pełniąc w nich często funkcje zarządcze. Ponadto pracownicy Wydziału uczestniczą w pracach grup eksperckich, w tym Narodowego Centrum Nauki, oraz w realizacji projektów badawczych, m.in. międzynarodowych grantów badawczych, np. ‘Research of the current state and marketing communication possibilities of significant cultural-religious and pilgrimage cities in the region of Presov and the region of Slaskie through internet – based tools with an emphasis on social networks’, projektach TEMPUS, a także projektach realizowanych przez konsorcja uczelniane, np. projekt ‘Edukacja dla rozwoju badań i innowacji’ ustanowionego w ramach funduszy norweskich oraz funduszy EOG (działanie Rozwój Polskich Uczelni).

Wydział Zarządzania współpracuje również z placówkami oświatowymi. Przy Wydziale Zarządzania powołano Akademię Bezpiecznego Dzieciaka, której celem jest kształtowanie świadomości szeroko pojętego bezpieczeństwa wśród najmłodszych mieszkańców Częstochowy. Tematy realizowane w ramach Akademii nawiązują do tematu Światowego Dnia Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Pracy, a ich realizacja uwzględnia potrzeby i możliwości psychopoznawcze dzieci przedszkolnych. Ponadto na Wydziale Zarządzania organizowana jest od 2012 roku Olimpiada Przedsiębiorczości i Zarządzania, skierowana do uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Olimpiadzie partnerują nie tylko jednostki i organizacje

naukowe, ale również przedsiębiorstwa. Dla uczniów szkół gimnazjalnych organizowane są wykłady prowadzone przez pracowników Wydziału z zakresu wiedzy ekonomicznej.

Oddziaływanie Wydziału Zarządzania na odbiorców usług edukacyjnych

Świadczenie usług edukacyjnych jest najważniejszym zadaniem Wydziału Zarządzania. Z tego względu największe oddziaływanie Wydział będzie wywierał na środowisko studentów. Środowisko to jest mocno zróżnicowane zarówno pod względem wymagań, jak i innych cech, np. wiek, umiejętności.

Dla stacjonarnych i niestacjonarnych studentów studiów I i II stopnia Wydział Zarządzania oferuje szeroką ofertę edukacyjną. Efekty kształcenia są podstawą projektowania programu nowych kierunków studiów (Jelonek, Łukasik-Makowska 2014). Obecnie na Wydziale kształcić się można na 13 kierunkach, w tym trzech w języku angielskim. Ponadto Wydział prowadzi kształcenie na studiach III stopnia, które od roku akademickiego 2017/2018 prowadzone będą także w języku angielskim. Studenci mają możliwość poszerzać swoją wiedzę również w ramach kół naukowych, przy czym jedno z nich powołane zostało z myślą o studentach biorących udział w programie Erasmus na wszystkich wydziałach Politechniki Częstochowskiej. Swoją ofertę Wydział Zarządzania skierował również do osób starszych, chcących nadal aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym i jednocześnie poszerzać swoją wiedzę i zainteresowania. Na Wydziale Zarządzania uruchomiony został Uniwersytet Trzeciego Wieku, liczący ponad 800 członków.

Wydział Zarządzania pilotował również w ramach Komisji Europejskiej program Leonardo da Vinci. Tym samym w dużym stopniu przyczynił się do rozwoju współpracy między Uczelnią a otoczeniem przedsiębiorców.

O wysokich kwalifikacjach dydaktycznych kadry Wydziału Zarządzania świadczą przyznane nagrody, między innymi Katedra Inżynierii Produkcji i Bezpieczeństwa otrzymała Certyfikat „Jakość Roku” w dwóch kolejnych latach 2014 i 2015. Na Wydziale Zarządzania wdrożono ponadto Wewnętrzny Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, mający na celu utrzymanie wysokiego poziomu jakości kształcenia i ciągłe jego doskonalenie.

Oddziaływanie Wydziału Zarządzania na naukę

Na Wydziale Zarządzania publikowane są czasopisma naukowe o zasięgu międzynarodowym, takie jak: Polish Journal of Management Studies PJMS, Production Engineering Archives, Zeszyty Naukowe Quality Production Improvement oraz czasopismo dla młodych naukowców Archiwum Wiedzy Inżynierskiej, Zeszyty Naukowe Politechniki Częstochowskiej

Zarządzanie. Ponadto na Wydziale organizowane są liczne konferencje i spotkania naukowe, wśród których wymienić można np. spotkania z cyklu „Wieża z Marketingiem” przygotowane wspólnie ze Śląskim Towarzystwem Marketingowym, konferencję międzynarodową „The 1st International Conference Contemporary Issues in Theory and Practice of Management”, która cieszyła się dużą popularnością wśród uczestników z różnych ośrodków naukowych w kraju i zagranicą, a materiały konferencyjne zostały zakwalifikowane do Web of Science, konferencję „Multimedia w biznesie” organizowaną od roku 1999, konferencję „Quality Production Improvement” organizowaną od 11 lat, konferencję „Bezpieczeństwo Systemu: Człowiek – Obiekt Techniczny – Otoczenie”; konferencję „International Colloquium on Advanced Manufacturing and Repair Technologies in Vehicle Industry”, konferencję „International Conference of Management (ICoM)”, która jest organizowana od 2011 roku wspólnie z Szent István University, Faculty of Economics and Social Sciences w Gödöllő Węgry, Slovak University of Agriculture, Faculty of Economics and Management i Mendel University in Brno, Faculty of Business and Economics.

Ponadto pracownicy Wydziału Zarządzania pełnią funkcje członków rad programowych oraz recenzentów w czasopiśmie wydawanych w kraju i zagranicą, takich jak np.: *Advanced Logistic Systems*, *Journal of Applied Management and Investments*, *eXclusive Journal*, *Latin American Studies*, *Journal of Advanced Research in Management*, *Przeгляд Organizacji*.

Pracownicy Wydziału aktywnie angażują się w realizację projektów międzynarodowych jako partner uczelni z Francji, Słowacji, Czech, Hiszpanii, Rumunii, Maroko, Tunezji, USA, RPA i Węgier.

Podsumowanie

Procesy rozwoju regionalnego są uwarunkowane przez liczne i zróżnicowane czynniki, a przede wszystkim są efektem koincydencji zjawisk ekonomicznych, politycznych i społeczno-kulturowych zachodzących w skali mikro- i makrootoczenia. W artykule ograniczono rozważania do roli uczelni wyższych w tworzeniu i rozwoju kapitału intelektualnego jako determinanty rozwoju regionu. Należy podkreślić, za P. Romerem (1990), że częściej barierą dla rozwoju jest luka know-how niż luka w zainwestowaniu. W przedstawionym studium przypadku Wydziału Zarządzania Politechniki Częstochowskiej wykazano, że to właśnie uczelnie wyższe tworzą zasoby kapitału ludzkiego niezbędne dla zaspokojenia potrzeb regionalnego rynku pracy, dla podejmowania wyzwań w obszarze B+R czy wdrażania najnowszych technologii. Akumulacja kapitału ludzkiego jest efektem szeroko rozumianego uczenia się. Wydział Zarządzania wyposaża swoich absolwentów w najnowszą wiedzę i kształtuje ich umiejętności do pozyskiwania nowej wiedzy oraz dzielenia się wiedzą. Oferta edukacyjna Wydziału Zarządzania jest

zawsze dopasowana do obecnych i przyszłych potrzeb regionalnego rynku pracy.

Determinanty rozwoju regionu bezpośrednio związane z kapitałem intelektualnym to także innowacyjność i konkurencyjność przedsiębiorstw oraz wdrożenia nowoczesnych technologii wytwarzania. Wydział Zarządzania poprzez działalność naukowo-badawczą kształtuje te czynniki, oddziałując na świat nauki, na instytucje i bezpośrednio na przedsiębiorców.

W czasach wzmożonej konkurencji, w tym również konkurencji regionów, od uczelni wyższych oczekuje się także twórczego, koncepcyjnego wkładu w poszukiwanie nowych sposobów i dróg prowadzących do optymalnego rozwoju regionu.

Działania podejmowane przez Wydział Zarządzania Politechniki Częstochowskiej na przestrzeni ostatnich 20 lat zawsze dobrze wpisywały się w rozwój regionu. Także w przyszłości priorytet, jakim jest rozwój regionu, znajdzie swoje odbicie w działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej Wydziału.

dr hab. Dorota Jelonek, prof. PCz
Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania
e-mail: dorota.jelonek@gmail.pl

dr hab. Agata Mesjasz-Lech, prof. PCz
Politechnika Częstochowska
Wydział Zarządzania
e-mail: agata.mesjasz@poczta.fm

Bibliografia

- [1] Adamczuk J. (2015), *Rola szkół wyższych w kreowaniu wizerunku miast. Studium przypadku Jeleniej Góry i Wałbrzycha*, Prace Naukowe Uniwersytetu we Wrocławiu, Nr 391, *Gospodarka lokalna w teorii i praktyce*, s. 193–201.
- [2] Flejterski S. (2011), *Nauka i edukacja jako czynnik konkurencyjności regionów i subregionów*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Nr 655, *Ekonomiczne Problemy Usług*, Nr 71, *Nauka szansą rozwoju regionu*, s. 11–22.
- [3] Jelonek D., Łukasik-Makowska B. (2014), *Efekty kształcenia jako podstawa projektowania programu studiów na kierunku Informatyka Ekonomiczna*, „*Informatyka Ekonomiczna*”, Nr 2(32), s. 274–299.
- [4] Nitkiewicz T., Pachura P., Reid N. (2014), *An Appraisal of Regional Intellectual Capital Performance using Data Envelopment Analysis*, „*Applied Geography*”, Vol. 53, pp. 246–257.
- [5] Pachura P. (2013), „*Cognitive Economic Geography – Evolution of Regional Strategies*”, „*Procedia Economics and Finance*”, Vol. 6, pp. 115–119.
- [6] Piotrowska-Piątek A. (2014), *Szkoły wyższe jako czynnik rozwoju regionalnego*, „*Biuletyn Rozwój Regionalny i Polityka Regionalna*”, Nr 28, s. 37–49.

- [7] Romer P. (1990), *Endogenous Technological Change*, „Journal of Political Economy”, Vol. 98, No. 5, Part 2, pp. 71–102.
- [8] Różański J. (2013), *Możliwości przewyciężenia barier współpracy nauki i biznesu w Polsce*, „Przegląd Organizacji”, Nr 11, s. 3–8.
- [9] Sałański T. (2009), *Poziom wykształcenia ludności jako czynnik rozwoju regionalnego na przykładzie województwa mazowieckiego*, „Studia Regionalne Mazowsze”, Nr 2, s. 161–188.
- [10] Szajt M. (2010), *Działalność badawczo-rozwojowa w kształtowaniu aktywności innowacyjnej w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Politechniki Częstochowskiej, Częstochowa.
- [11] Sz wajca D. (2003), *Wykorzystanie marketingu terytorialnego w procesach rozwoju regionów*, Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Bankowości i Finansów w Bielsku-Białej Nr 3, s. 220–230.
- [12] Świadek A. (2014), *Łańcuchy przemysłowe a aktywność innowacyjna polskich regionów – województwa peryferyjne vs województwa wiodące*, „Kwartalnik Naukowy Organizacja i Zarządzanie”, Nr 2(26), s. 113–134.
- [13] Witek J. (2011), *Uczelnia – organizacja służąca otoczeniu*, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Nr 655, Ekonomiczne Problemy Usług, Nr 71, Nauka szansą rozwoju regionu, s. 25–36.

The Role of Universities in Region Development. A Case Study of the Faculty of Management of Czestochowa University of Technology. The Perspective of 20 Years of Experience

Summary

The competitiveness and innovativeness of the region depend on human capital that it has. A special importance is assigned to the resources for science and technology that are created by universities. In this context, the Czestochowa University of Technology, the largest university in the region, contributes to the development of the Czestochowa region. The aim of the article is to identify the activities, through which the Faculty of Management of the Czestochowa University of Technology has influenced the micro environment in the perspective of 20 years of experience.

Keywords

region development, competitiveness and innovativeness of the region, resources for science and technology, universities, Faculty of Management of Czestochowa University of Technology